

MAGYARORSZÁG KORA ÚJKORI TÁRSADALOMTÖRTÉNETE

Szemináriumi tematika 2016/2017 I. szem.

Főrendek

1. Az örökös főrendiség, a magyarországi főrendek a XVI–XVII. században.
2. Egy főrendi család karriertörténete. (Thurzó-, Esterházy-, Illésházy-, Thököly-, Rákóczi-család stb.)
3. Főúri udvartartás, műveltség, kastélyok. A különböző stílusirányzatok megjelenése.
4. Főúri szórakozás, vadászat, tánc, zene.
5. Főúri esküvő és temetés.

Nemesség, vitézlő rend

6. Szervitorok és a dominusz viszonya. Katonai szerepük.
7. A vármegye társadalmi szerepe. Szabadon választott vármegye történetének vázlata.
8. Élet a végeken.
9. A hajdú-kérdés. A hajdúvárosok kialakulása.

Városok társadalma

10. Választott szabad királyi város, bányaváros, mezőváros életének változásai. (A polgárság életviszonyai, a városok etnikai összetétele, a városok igazgatása, önkormányzata.)
11. A céhek világa.

Paraszti társadalom

12. A magyar nagybirtok szerepe; igazgatása, majorságépítési hullámok. Agrárkonjunktúra.
13. Szabad paraszti gazdálkodás és jobbágytelek.
14. A magyarországi falvak településrendje.
15. Földesúri igazságszolgáltatás, úriszék.

Általánosságban

16. Bűn és büntetés a kora újkori Magyarországon.
17. Főúri, polgári és paraszti öltözködés a XVI–XVII. századi Magyarországon.
18. Erkölc a kora újkorban, házasság, család, nevelés.
19. Választott nemzetiség szerepe, története.

Tervezett kötelező irodalom

1. *Mályusz Elemér*: A magyar állam a középkor végén; Társadalmi viszonyok. In: Magyar művelődés történet. II. köt.
2. A Magyar Királyság és Erdély társadalomszerkezete. Változások a városfalak mögött, In: Magyarország története 1526-1686. Bp., 1985., 986-1022. 1382–1396.
3. Bártfától Pozsonyig. Városok a 13-17. században. Bp. 2005. (**Legalább egy választott tanulmány**, kivéve a középkori témájúak: 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11.)
4. *Berlász Jenő*: A Thurzó-birtokok a XVII. század első harmadában különös tekintettel a jobbágytság gazdasági helyzetére. Tanulmányok a magyar mezőgazdaság történetéhez 11. Szerkeszti: Domanovszky Sándor. Bp., 1936.
5. *Szabó István*: Uradalmi gazdálkodás és jobbágybirtok a 16-17. században. In: *Uő*: Tanulmányok a magyar parasztság életéből. Bp., 1948. 159-203.
6. Udvari élet és Vallásosság. Szórakozás című fejezetek. In: *Nyáry Albert*: A Bécsi Udvar a XVII. század végén (Lovina Ignác naplója). Bp., 1912.
7. *báró Radvánszky Béla*: Foglalkozás időtöltés játék XVI. és XVII. században. Századok (1887)
8. Idővel paloták. Magyar udvari kultúra a 16–17. században. Szerk. G. Etényi Nóra és Horn Ildikó. Bp., 2005. (**Legalább egy választott tanulmány, kivéve 13-60 oldalak!**)
9. *Fallenbucht Zoltán*: Állami (királyi és császári) tisztségviselők a 17. századi Magyarországon. Bp., 2002. 11-35.

Ajánlott irodalom

- Bácskai Vera*: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Bp., 2002.
- Bódy Zsombor–Ö. Kovács József (szerk.)*: Bevezetés a társadalomtörténetbe. Bp., 2003.
- B. Gelencsér Katalin (szerk.)*: Művelődéstörténet. válogatott szövegek. Salgótarján, 1994.
- Balogh Judit*: Székelyföldi karrierök. Az udvarhelyszéki nemesség hatalomszerzési lehetőségei a 16-17. században. Bp., 2011.
- Dékány István*: Gazdaság- és társadalom-történet. In: A magyar történetírás új útjai. Szerk. Hóman Bálint, Bp., 1932.
- Dominkovits Péter*: Az írásbeliség szerepe egy XVII. századi eleji mezőváros (Szombathely) jogéletében. Acta Papensia, (2002) 1-2, 39–60.
- Fazekas Csaba (szerk.)*: Társadalomtörténeti tanulmányok. Miskolc, 1996.
- Gyáni Gábor–Kövér György (szerk.)*: Magyarország társadalomtörténete. Bp., 1998.
- Gyáni Gábor*: Történetelmélet és társadalomtörténet. In: Bevezetés a társadalomtörténetbe. Bp., 2003. 11-52.
- Imhof, Arthur E.*: Elveszített világok. Hogyan gyűrték le eleink a mindennapokat – és miért boldogulunk mi ezzel oly nehezen. Bp., 1992.
- Imreh István*: Erdélyi hétköznapiak. Társadalom- és gazdaságtörténeti írások a bomló feudalizmus időszakáról. Kriterion, Bukarest, 1979.
- Juhász Lajos*: A porta története 1526–1648. Századok 1936 Pótfüzet 497–578.
- Sz. Jónás Ilona (szerk.)*: Társadalomtörténeti tanulmányok a közeli és a régmúltból. Emlékkönyv Székely György 70. születésnapjára. Bp., 1994.
- Magyar néprajz II. Gazdálkodás. Főszerk.: Paládi-Kovács Attila. Akadémiai, Bp., 2001.
- Makkai László*: A történeti Magyarország mezőgazdasági tájai a feudalizmus korában. Történelmi Szemle 1985/3. sz.
- Maksay Ferenc*: A paraszti gazdálkodás és a majorsági termelés a XVI-XVII. században. Bp., 1963.
- Maksay Ferenc*: Urbáriumok. Bp., 1949. (Bevezető)
- Mohay Tamás*: A paraszti gazdasági naplók néprajzi forrásértéke. Honismeret, 1987/5, 54–57.
- N. Kiss István*: Uradalmi gazdálkodás Sárospatakon és Tokajban a XVI. század második felében, Történelmi Szemle, 3(1960)/1, 15–30.
- N. Kiss István*: A mezőgazdasági termelő népesség fluktuációja és extraneus birtoklás Hegyalján a XVI. század második felében. In: Jobbágytelek és parasztgazdaság az örökös jobbágyág kialakulásának korszakában; tanulmányok Zemplén megye XVI-XVII. századi agrártörténetéből., szerk. Makkai László, N. Kiss István, Budapest, Akadémiai Kiadó, 1966, 19–283.
- Pálffy Géza*: Különleges úton a Magyar Királyság arisztokráciájába: a Révay család. Történelmi szemle (2009) 1. sz. 1–20.
- Pálffy Géza*: A Thurzó család a Magyar Királyság arisztokráciájában. Történelmi szemle (2011) 1. 63–84.
- Pálffy Géza*: Pozsony megyéből a Magyar Királyság élére: Karrierlehetőségek a magyar arisztokráciában a 16-17. század fordulóján (Az Esterházy, a Pálffy és az Illésházy család felemelkedése) Századok (2009) 4.853–882.
- Péter Katalin*: A barokk korszak magyar társadalmá. MTA Nyelv- és Irodalomtudományi Osztály Közleményei, 1979/3-4. 259–271.
- Péter Katalin*: Jobbágyág és iparosodás: az emberi tőke és a vállalkozó kedv a 16-17. századi Magyarországon, Publicationes Universitatis Miskocinensis Sectio Philosophica, 9(2004)/1, 59–73.
- Prinz Gyula–Teleki Pál*: Magyar Föld, magyar faj. Bp., é. n. II. köt. Magyar földrajz. A magyar munka földrajza. 155–186., 277–301.
- Szabó István*: A magyar parasztság története. Magyar Szemle Társaság, Budapest 1940.
- Szabó István*: Tanulmányok a magyar parasztság életéből. Bp., 1948.
- Szekfü Gyula*: Magyar történet, Bp., 1935., III. és IV. fejelet. Az új nagybirtok kifejlődése és vezető szerepe, 168–227., V. fejelet. Nemesek és városok, 539–575.
- Tóth István György*: Mivelhogy magad írást nem tudsz...Az írás térhódítása a művelődésben a kora újkori Magyarországon. Bp., 1996.
- Tóth István György*, Jobbágyok, hajdúk, deákok... A körmendi uradalom társadalmá a 17. században. Bp., 1992.
- Tóth G. Péter*: A lator teste és a lator test. Korall 2001. ősz-tél 141-162.
- Tóth Olga*: Az életút (Life Course) kutatásokról. Társadalomkutatás, (1990)3-4, 57–63.
- Varga János*: Jobbágyrendszer a magyarországi feudalizmus kései századaiban 1556–1767. Bp., 1969.
- Á. Varga László (szerk.)*: Társadalomtörténeti módszerek és forrástípusok. Bp., 1987.
- Vatai Gábor*: Csak az menjen katonának... Aetas 2011. 2.

Folyóiratok

Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle, Századok, Történelmi Szemle, Ethnographia, Aetas, Korall, Hadtörténeti Közlemények, Erdélyi Múzeum, Magyar Sion, Levéltári Szemle, Levéltári Közlemények, Irodalomtörténeti Közlemények, stb; valamint a **hungaricana.hu** oldalán található adatbázisok, és az egyetem hálózatán az **adt.arcanum.hu**, továbbá az **adtplus.arcanum.hu**